

Jerzy Gąsowski

Nidzgóra, pow. Żuromin

Informator Archeologiczny : badania 6, 206-207

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

do budynków klasztornych typu gospodarczego. Badania w obrębie północnej wieży barokowej wykazały istnienie dobrze zachowanych fundamentów wieży romańskiej z trzema przyporami w znacznym stopniu przebudowanej, przypuszczalnie w końcu XIII, lub na początku XIV wieku.

- Podjęte zostały także badania wewnątrz kościoła w nawie południowej. Pracami tymi objęto w pierwszym rzędzie kryptę grobową. Odkryto w niej sześć trumien całych, oraz kilka porzrzucanych i silnie zniszczonych. Zachowane napisy na niektórych trumnach oraz ich fragmentach, wskazują na osoby zarówno duchowne jak i świeckie. Daty zamykają się w ramach XV-XVII w. Wśród trumien drewnianych, odkryto jedną cynkową, która stanowi szczególnie piękny zabytek sztuki barokowej. Pod posadzką krypty, odsłonięto warstwy osadnictwa wczesnośredniowiecznego, pochodzące z VIII-X w. Warstwy te salegały pod fundamenty krypty.

Do bardzo cennych odkryć w nawie południowej kościoła, należy odsłonięcie kamiennych schodów romańskich, prowadzących przypuszczalnie do kościoła tzw. dolnego. Bowiem wiele danych wskazuje na fakt, że presbiterium było dwupoziomowe.

W bieżącym roku podjęto również badania w ogrodzie od strony presbiterium, gdzie odkryto fragmenty konstrukcji ceglanych, przypuszczalnie browarów klasztornych / XVI-XVIII/XIX w. / . Poniżej tych fragmentów, na głębokości 1,72 m, wystąpiła warstwa osadnictwa wczesnośredniowiecznego. Treść tej warstwy świadczy, że jest ona pozostałością po osadzie grodowej, którą można odnieść do X-XII w. Pod tą warstwą salegała następna z zachowaną dość dobrze palisadą wykonaną z drzewa dębowego oraz fragmenty konstrukcji drewnianych, pochodzących z zabudowań osady. Treść tej warstwy stanowiły fragmenty naczyń, które można zamknąć w ramach chronologicznych VIII - X wieku. A więc, odkryto tu ślady najstarszego osadnictwa jakie dotąd stwierdzono na terenie wzgórza klasztornego w Mogilnie.

Badania będą kontynuowane.

NIDZGÓRA, pow. Żuromin

Katedra Archeologii Pradziejowej
i Wczesnośredniowiecznej
Uniwersytetu Warszawskiego

Badania prowadził dr Jerzy Gąsowski,
Finansował Komitet Słowianoznawstwa
PAN, Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Tegoroczne wykopaliska przyniosły w zasadzie rozwinięcie i uzupełnienie wniosków, uzyskanych w sezonie roku poprzedniego. Roskopano powierzchnię 1 ara

trzema oddzielnymi wykopami, z których pierwszy ulokowano na wale obronnym a dwa pozostałe po wschodniej i zachodniej stronie zeszłorocznego wykopu głównego. Badania na walce potwierdziły zarysowany uprzednio kształt konstrukcji obronnej. Był to wysoki nasyp ziemny, zwieńczony na szczycie konstrukcją uzupełniającą w postaci drewnianych skrzyń-izbic z grubych dranic. Izbica stojąca w przejściu bramy ustawiona była ukośnie do kierunku przebiegu linii wału.

W wykopie na wschodniej stronie dokończono eksploracji dużego paleniska kamiennego, a po stronie zachodniej, pod zarysem śladów domostwa, odkryto szkielet kobiety ciężarnej, zmarłej zapewne tuż przed porodem.

Wyniki badań potwierdziły wczesną datę grodziska, potwierdzając chronologię VI-VIII w. n.e.

NIEMCZA, pow. Dzierżoniów

Katedra Archeologii
Uniwersytetu Wrocławskiego
we Wrocławiu

Badania prowadził dr Józef Kaźmierczyk,
Finansował WKZ we Wrocławiu, Trzeci
sezon badań. Grodzisko, osada, cmentarzysko,
/IX- XIII w./.

Wiedza o Niemczy z IX-XIII wieku wzbogacona została nowymi odkryciami:

Natrafiono na odcinek muru wzniesiony z kamienia na zaprawie z gliny z X w. Otaczał on gród kasztelański, położony na północnym cyplu wzgórza niemczańskiego. Wzniesiono go na zniwelowanym wale drewniano-ziemnym z IX-X w.

Odsłonięto odcinek muru obronnego z XII-XIII w. z kamienia łamanego na zaprawie z gliny i wapna. Zbudowano go po niwelacji wału drewniano-ziemnego grodu kasztelańskiego.

Odkryto trzy dalsze magazyny na zboże z X-XII w. Dwa z nich mają powierzchnię około 12 m². Na wysokości przziemia nie różnią się one od budynków mieszkalnych występujących w Niemczy i na innych osiedlach. Większość poznanych dotąd magazynów, w tym też i ostatnie, grupują się w obrębie podgrodzia pierwszego, czyli w bezpośrednim sąsiedztwie grodu kasztelańskiego.

Natrafiono na odcinek wału drewniano-ziemnego / dwie fazy / z IX-X w. który otaczał podgrodzie od południa.

Odsłonięto fragment zabudowy mieszkalnej podgrodzia drugiego oraz fragment nawierzchni z płyt kamiennych z X-XII wieku.